

ΜΑΡΓΚΕΡΙΤ ΝΤΙΡΑΣ: Η ΟΔΥΝΗ- LA DOULEUR

Σκηνοθεσία- Σενάριο: Εμανουέλ Φινκιέλ
Ηθοποιοί: Μελανί Τιερί, Μπενουά Μαζιμέλ, Μπεντζαμίν Μπιολέ
Φωτογραφία: Αλέξης Καβιρσίν
Μοντάζ: Σιλβί Λαγκέρ
Κοστούμια: Σέρτζιο Μπάλο, Αναίς Ρομάντ
Χώρα: Γαλλία, Βέλγιο, Ελβετία (Εγχρωμη)
Διάρκεια: 127'

Πρώτη προβολή: 6.00 μ.μ.

Δεύτερη προβολή: 8.15 μ.μ.

Τρίτη προβολή: 10.30 μ.μ.

Τους τελευταίους μήνες του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου η νεαρή συγγραφέας Μαργκερίτ Ντιράς, μέλος της αντίστασης, αναζητά τα ίχνη του συζύγου της Ρομπέρ Αντέλμ, τον οποίο έχουν συλλάβει οι Γερμανοί.

Η λογοτεχνική αφήγηση του ημερολογίου της Ντιράς οδηγεί με στερεό βήμα ένα στιβαρό, καλοστημένο δράμα εποχής, πραγματικά ερωτευμένο με τις λέξεις της διάσημης συγγραφέα.

Στη ναζιστική Γαλλία του 1944 η Μαργκερίτ Ντιράς είναι ενεργό μέλος της αντίστασης μαζί με τον άντρα της Ρομπέρ Αντέλμ. Όταν ο Ρομπέρ απάγεται, η Μαργκερίτ ξεκινά έναν απελπισμένο αγώνα να τον φέρει πίσω. Ακόμα και μετά την απελευθέρωση

της Γαλλίας, εξακολουθεί να τον περιμένει.

Μια από τις περιπετειώδεις σελίδες στη ζωή της σπουδαίας Μαργκερίτ Ντιράς σε ένα ατμοσφαιρικό, «λογοτεχνικό» φιλμ που ξεχωρίζει για την απαιτητική ερμηνεία της Μελανί Τιερί.

Ο Εμανουέλ Φινκιέλ, βραβευμένος πριν από δύο δεκαετίες με Σεζάρ πρωτοεμφανιζόμενου σκηνοθέτη για το «Voyages» (1999), είναι πραγματικά ερωτευμένος με τις λέξεις της Μαργκερίτ Ντιράς. Γι' αυτό και αποφασίζει να τους δώσει πρωταγωνιστικό ρόλο στην κινηματογραφική διασκευή της «Οδύνης» («La douleur»), του μυθιστορηματικού ημερολογίου που εκείνη κρατούσε κατά τη διάρκεια του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου και τελικά δημοσίευσε μόλις το 1985. Εκεί η διάσημη συγγραφέας του «Εραστή» και υποψήφια για Όσκαρ σεναριογράφος του «Χιροσίμα, Αγάπη μου» αφηγείται την απέλπιδα προσπάθειά της να βρει τα ίχνη του συζύγου της Ρομπέρ Αντέλμ, μέλους της αντίστασης όπως κι εκείνη, τον οποίο οι Γερμανοί συνέλαβαν το καλοκαίρι του 1944. Λίγο αργότερα ένας Γάλλος συνεργάτης των ναζί την πλησιάζει και της μεταφέρει νέα του, γεγονός που την αναγκάζει να τον συναντά καθημερινά και την εμπλέκει σε ένα συναισθηματικά επικίνδυνο παιχνίδι, στο οποίο συμμετέχει παρά τη θέλησή της.

Η Ντιράς περιγράφει αυτήν την πιντερική κατάσταση με αφοπλιστική ειλικρίνεια και μια πρωτοποριακή

γραφη, η οποία συγγέει τα αφηγηματικά υποκείμενα, τους θύτες με τα θύματα και τα πραγματικά γεγονότα με τη φαντασία. Αδυνατώντας να την παρακολουθήσει σε αυτό το λογοτεχνικό τόλμημα, ο Φινκιέλ περιορίζεται σοφά στα όσα εξομολογητικά μπορεί να μετατρέψει σε κινηματογραφική πλοκή, αφήνοντας τη συκρατημένη, μελαγχολική ερμηνεία της Μελανί Τιερί («Η Πριγκίπισσα του Μονπενσιέ», «Το Θεώρημα Μηδέν») και τον εσωτερικό μονόλογο της συγγραφέα να οδηγήσουν τον θεατή σε έναν τόπο ατομικής και συλλογικής οδύνης.

Οδύνη για μια προσωπική επιθυμία που δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί (η επιστροφή του Ρομπέρ) και ταυτόχρονα για τη συνειδητοποίηση, μέσω του Ολοκαυτώματος, του τέλους μιας ολόκληρης εποχής στην ιστορία του ανθρωπίνου πολιτισμού. Όλα αυτά η Ντιράς τα περιπλέκει δεξιοτεχνικά με τα αντιφατικά πάθη, τα περίπλοκα διλήμματα και τα ηθικά ερωτήματα που τη βασανίζουν, πολλά εκ των οποίων διασώζει απόφια η σεναριακά στιβαρή (αν και υπερβολικά στηριγμένη στο voice over) και κινηματογραφικά στοχευμένη, **γνητευτικά ατμοσφαιρική διασκευή του Φινκιέλ.**

ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΗΤΣΗΣ

Μόνη, με βλέμμα ανήσυχο και ένα τσιγάρο διαρκώς σφηνωμένο στο στόμα, μια γυναίκα σέρνεται μέσα στις σκέψεις της που την οδηγούν σε αδιέξοδο. Η ματιά της άγρυπνη, σου δίνει την αίσθηση ότι παρακολουθεί τα πάντα, όμως στην πραγματικότητα ίσως να μη βλέπει τίποτε. Καθετί την οδηγεί στην ανάμνηση του ανδρός της, μια εμμονή, ένα πάθος που έχει κυριεύσει ολοκληρωτικά το είναι της. Ζει; Πέθανε; Κι αν ζει, πού βρίσκεται; Τον βασανίζουν; Πότε θα επιστρέψει; Πρέπει να επιστρέψει!

Βρισκόμαστε στο Παρίσι δύο διαφορετικών αλλά κοντινών μεταξύ τους εποχών, τον Ιούνιο του 1944, επί γερμανικής ακόμη κατοχής, και τον Απρίλιο του 1945 με την απελευθέρωση. Ο χρόνος αναμειγνύεται διαρκώς και η γυναίκα αυτή είναι η Μαργκερίτ Ντιράς, που δεν έχει γίνει ακόμη η διάσημη συγγραφέας του «Χιροσίμα αγάπη μου», του «Μοντεράτο Καντάμπιλε», του «Ναύτη του Γιβραλτάρ» και του «Εραστή». Οχι, ενώ το συγγραφικό ταλέντο της έχει ήδη αρχίσει να καλλιεργείται και να φαίνεται, η Ντιράς είναι προς το παρόν μέλος της γαλλικής Αντίστασης και θέλει να κάνει τα αδύνατα δυνατά για να ανακαλύψει τα ίχνη του εξαφανισμένου συζύγου της, συγγραφέα Ρομπέρ Αντέλ, επίσης μέλους της Αντίστασης, ο οποίος συνελήφθη από την Γκεστάπο.

Οι σκέψεις της Ντιράς έχουν καθλώσει τη ζωή της σε αυτό το γενναίο υπαρξιακό ταξίδι στο οποίο καταφέρνει να μας κάνει συμμετοχούς ο σκηνοθέτης, με τη Μελανί Τιερί σε μια άκρως εσωτερική ερμηνεία. Πολλά χρόνια μετά τον πόλεμο η Ντιράς κατέγραψε στιγμιότυπα από τις αναμνήσεις της στη διάρκεια της γερμανικής κατοχής σε μια συλλογή έξι διηγημάτων ονόματι «Οδύνη». Λέγεται μάλιστα ότι τα διηγήματα αναμειγνύουν την αυτοβιογραφική εμπειρία και τη μυθοπλασία γιατί ήταν βασισμένα στο ημερολόγιο που κρατούσε τότε η συγγραφέας (αν και η ίδια είπε ότι δεν θυμόταν να κρατά ημερολόγιο).

Ο Φινκιέλ, που βασίστηκε σε δύο από αυτά τα διηγήματα, σκαλίζει παθιασμένα την ψυχή της συγγραφέως, αναζητεί και βρίσκει την οδύνη, την απόλυτη ταραχή, την αίσθηση της απώλειας που εκφράζεται με τη σιωπή. Βοηθά τον θεατή να βρεθεί πλήρως μέσα στην ψυχή και στο πνεύμα της ηρωίδας και συγχρόνως κινηματογραφεί με πειθώ το εξωτερικό περιβάλλον της γερμανικής κατοχής και της μόνιμης απειλής που επικρατούσε τότε στη Γαλλία, μια χώρα μοιρασμένη σε πατριώτες και δωσίλογους, όπως ο μυστηριώδης αστυνομικός (Μπενουά Μαζιμέλ) που θα σταθεί στο πλευρό της ηρωίδας.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΖΟΥΜΠΟΥΛΑΚΗΣ

Πώς μεταφέρεις ένα βιβλίο της Μαργκερίτ Ντιράς στη μεγάλη οθόνη; Πώς καταφέρνεις να μετουσιώσεις σε εικόνες έναν λόγο παραληρηματικό και χειμαρρώδη, που αμφιταλαντεύεται ανάμεσα στην ποίηση και στην πρόζα, στην πραγματικότητα και στην φαντασίωση, στο παρόν και στο παρελθόν, στην αυτοβιογραφία και στην μυθιστορηματική αποδόμηση και ανάπλαση των προσωπικών και συλλογικών βιωμάτων μιας πολυτάραχης ζωής; Πώς καταρρίπτεις τελικά το μύθο του μη κινηματογραφήσιμου βιβλίου; Στο «Μαργκερίτ Ντιράς: Η Οδύνη» ο Εμανουέλ Φινκιέλ προσπαθεί να δώσει τις απαντήσεις με ένα εγχείρημα φιλόδοξο και παράτολμο.

Η Μαργκερίτ Ντιράς δημοσίευσε το «La Douleur» το 1985, δηλαδή σε ηλικία 71 ετών, με αφορμή τα ημερολόγια της από την εποχή του Β' Παγκοσμίου Πολέμου που (υποτίθεται πως) ανακάλυψε μετά από δεκαετίες, αν και δεν είναι λίγοι οι μελετητές του έργου της που ισχυρίζονται ότι η ανακάλυψη αυτή δεν ήταν τίποτε άλλο παρά ένα λογοτεχνικό τέχνασμα της Γαλιλίδας συγγραφέα για να προσδώσει αυτοβιογραφικά στοιχεία και μια επίφαση ιστορικότητας στις έξι ιστορίες από τις οποίες αποτελείται το βιβλίο, ιστορίες στις οποίες η Ντιράς, στο γνώριμο ύφος της, υπερβαίνει τις κατηγοριοποιήσεις και τα είδη και μπλέκει χρόνους, πρόσωπα και εποχές, καθιστώντας θολή τη διάκριση ανάμεσα στην πραγματικότητα και τη φαντασία, στην αποστασιοποίηση ενός δοκιμίου και τη μυθιστορηματική ταύτιση.

ΤΑΣΟΣ ΧΑΤΖΗΕΦΡΑΙΜΙΔΗΣ

EMMANUEL FINKIEL

Ο Emmanuel Finkiel γεννήθηκε τον Οκτώβριο του 1961 στη Boulogne-Billancourt, Hauts-de-Seine, France. Είναι Σκηνοθέτης και Σεναριογράφος. Για τις ταινίες του, έχει κερδίσει σε Φεστιβάλ 12 Βραβεία και Υποψηφιότητες.

Φιλμογραφία: 2017 Μαργκερίτ Ντιράς: Η οδύνη, 2015 Je ne suis pas un salaud, 2012/1 Je suis (Documentary), 2008 Nulle part terre promise, 2007 En marge des jours (TV Movie), 2006 Les Européens (segment "Nulle part, terre promise"), 2001/II Casting (Documentary), 2000 Du lundi au vendredi, 2000 Mardi ou mercredi? (Short), 2000 Samedi (Short), 2000 Samedi à dimanche (Short), 2000 Dimanche (Short), 1999 Voyages, 1997 Madame Jacques sur la Croisette (Short), 1997 Regards d'enfance